

Szkoła Podstawowa nr 3
im. Noblistów Polskich w Gryfinie

*PRZEDMIOTOWE
ZASADY OCENIANIA
Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE*

obowiązują od 1 września 2019 r.

Spis treści

1. Podstawa programowa kształcenia ogólnego z wiedzy o społeczeństwie.....	3
2. Program nauczania z wiedzy o społeczeństwie.....	8
3. Podręcznik do wiedzy o społeczeństwie obowiązujący w szkole.....	8
4. Narzędzia pomiaru osiągnięć uczniów.....	9
5. Obszary aktywności ucznia oceniane na lekcjach.....	9
6. Sposoby wystawiania oceny śródrocznej lub rocznej.....	11
7. Praca z uczniem o szczególnych potrzebach edukacyjnych.....	11
8. Zestaw dokumentów obowiązujących nauczyciela wiedzy o społeczeństwie	12
9. Sposoby gromadzenia informacji o osiągnięciach uczniów.....	12
10. Sposoby uzasadniania ocen ustalonych przez nauczyciela	12
11. Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych.....	13
12. Czas trwania i forma egzaminów i sprawdzianu wiadomości i umiejętności.....	13
13. Sposoby ewaluacji Przedmiotowych zasad oceniania z wiedzy o społeczeństwie.....	14

1. Podstawa programowa kształcenia ogólnego z wiedzy o społeczeństwie dla uczniów klas VIII szkoły podstawowej zawarta w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r.

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Wiedza i rozumienie. Uczeń:

- 1) wyjaśnia podstawowe prawidłowości życia społecznego, w tym funkcjonowania grup społecznych oraz społeczności lokalnej i regionalnej oraz wspólnoty etnicznej i państwowej;
- 2) uzasadnia znaczenie procedur demokratycznych i stosuje je w życiu szkoły oraz grup, w których uczestniczy;
- 3) wyjaśnia znaczenie aktywności obywatelskiej;
- 4) przedstawia zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej i podstawowe organy władz publicznych;
- 5) ma podstawową wiedzę na temat praw człowieka, środków masowego przekazu oraz wybranych spraw międzynarodowych;
- 6) wykorzystuje swą wiedzę do interpretacji wydarzeń życia społecznego, w tym publicznego.

II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Uczeń:

- 1) znajduje informacje na temat życia społecznego, w tym publicznego;
- 2) wykorzystuje informacje do tworzenia własnej wypowiedzi na temat wydarzeń z życia społecznego, w tym publicznego.

III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Uczeń:

- 1) rozpoznaje własne potrzeby i potrzeby innych;
- 2) planuje dalszą edukację, uwzględniając swe umiejętności i zainteresowania;
- 3) wyjaśnia związek między godnością a prawami, które mu przysługują;
- 4) przedstawia własne prawa i obowiązki;
- 5) powiększa treść własnej tożsamości lokalnej, regionalnej, etnicznej i obywatelskiej;
- 6) rozpoznaje przypadki łamania praw w swoim otoczeniu;
- 7) argumentuje zasadność postaw obywatelskich – m.in. odpowiedzialności, troski o dobro wspólne i tolerancji;
- 8) rozpoznaje problemy najbliższego otoczenia i szuka ich rozwiązań.

IV. Komunikowanie i współdziałanie. Uczeń:

- 1) komunikuje się w sprawach życia społecznego, w tym publicznego, oraz dyskutuje i przedstawia własne argumenty w wybranych sprawach tego typu;

- 2) rozpoznaje przypadki wymagające postaw asertywnych;
- 3) współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich;
- 4) wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności;
- 5) korzysta z prostych procedur oraz z możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego – wskazuje, gdzie załatwić proste sprawy urzędowe.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe:

I. Społeczna natura człowieka. Uczeń:

- 1) uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; wyjaśnia znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontakt, przynależności, uznania);
- 2) przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji – kształtowania swojego wizerunku;
- 3) wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie;
- 4) rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji;
- 5) podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; przedstawia różne formy zachowań asertywnych;
- 6) uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady.

II. Rodzina. Uczeń:

- 1) charakteryzuje rodzinę jako grupę społeczną; przedstawia rolę rodziców i osób starszych w rodzinie; analizuje wartości ważne dla jego rodziny;
- 2) analizuje wpływ, jaki rodzina wywiera na dzieci; przedstawia prawa i obowiązki dzieci w rodzinie;
- 3) wyjaśnia, jak funkcjonuje gospodarstwo domowe; wymienia główne źródła jego dochodów (z działalności zarobkowej: pracy, działalności gospodarczej, umów cywilnoprawnych oraz ze świadczeń społecznych – w powiązaniu z rodzajami ubezpieczeń społecznych);
- 4) wymienia kategorie wydatków gospodarstwa domowego; planuje jego budżet.

III. Szkoła i edukacja. Uczeń:

- 1) przedstawia funkcje szkoły w systemie edukacji oraz strukturę polskiego systemu edukacyjnego;
- 2) charakteryzuje klasę szkolną, pozalekcyjne koło zainteresowań, życie szkolnej społeczności; przedstawia działania samorządu uczniowskiego; wyjaśnia, jak przeprowadzane są wybory organów samorządu szkolnego;
- 3) wymienia prawa i obowiązki ucznia; rozpoznaje przypadki naruszania praw uczniów oraz pracowników szkoły; przedstawia sposoby dochodzenia praw, które zostały naruszone;
- 4) charakteryzuje oczekiwane kompetencje wybranych kategorii społeczno-zawodowych i ich miejsce na rynku pracy;
- 5) planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy.

IV. Prawa człowieka. Uczeń:

- 1) uzasadnia, że godność człowieka jest podstawą różnych systemów moralnych; wyjaśnia, że jest ona źródłem powszechnych, przyrodzonych, nienaruszalnych i niezbywalnych wolności i praw człowieka; analizuje sformułowania preambuły Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka;
- 2) wykazuje różnice między prawami a wolnościami człowieka; wymienia prawa i wolności osobiste zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) wymienia prawa dzieci i analizuje przepisy Konwencji o prawach dziecka;
- 4) podaje przykłady działań Rzecznika Praw Dziecka; przedstawia cele działalności Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci;
- 5) wymienia prawa i wolności polityczne zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; wykazuje, że dzięki nim człowiek może mieć wpływ na życie publiczne;
- 6) wykazuje, że prawa człowieka muszą być chronione; wyjaśnia rolę Rzecznika Praw Obywatelskich i podaje przykłady jego działań;
- 7) przedstawia przykłady działań organizacji pozarządowych na rzecz ochrony praw człowieka; uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się zjawiskom braku tolerancji wobec różnych mniejszości.

V. Nietetni wobec prawa. Uczeń:

- 1) rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach;
- 2) przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować;
- 3) wyjaśnia, na jakich zasadach nietetni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw;
- 4) przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami.

VI. Społeczność lokalna. Uczeń:

- 1) wymienia zadania samorządu gminnego; przedstawia główne źródła przychodów i kierunki wydatków w budżecie gminy;
- 2) przedstawia, jak zorganizowany jest urząd gminy (miasta/dzielnicy); podaje, w jakim wydziale można załatwić wybrane sprawy; przedstawia możliwości załatwienia spraw poprzez e-urząd; posługuje się formularzami urzędowymi – wypełnia wniosek o wydanie tymczasowego dowodu osobistego;
- 3) wymienia organy stanowiące i wykonawcze w gminie (mieście/dzielnicy); przedstawia, jak są one wybierane i jak mogą zostać odwołane; podaje uprawnienia tych organów;
- 4) podaje, kto pełni funkcje wójta/burmistrza/prezydenta miasta i przewodniczącego rady gminy/miasta; znajduje w mediach lokalnych informacje na temat publicznych działań osób pełniących funkcje w organach samorządu terytorialnego;
- 5) znajduje i przedstawia informacje na temat swojej gminy, wydarzeń i postaci z jej dziejów;
- 6) rozpoznaje problemy społeczne swojej społeczności lokalnej (np. wynikające z sytuacji demograficznej, gospodarczej, infrastrukturalnej); formułuje sądy dotyczące tych problemów.

VII. Społeczność regionalna. Uczeń:

- 1) znajduje i przedstawia podstawowe informacje o swoim regionie, wydarzenia i postaci z jego dziejów; lokalizuje własne województwo i powiaty wchodzące w jego skład oraz pozostałe województwa;
- 2) wymienia zadania samorządu powiatowego i województwa;

- 3) podaje, w jakim wydziale starostwa powiatowego można załatwić wybrane sprawy; posługuje się formularzami urzędowymi – wypełnia wnioski o paszport (delegatura urzędu wojewódzkiego);
- 4) wymienia organy stanowiące i wykonawcze samorządu powiatowego i województwa; przedstawia, jak są one wybierane i jak mogą zostać odwołane; podaje zadania tych organów;
- 5) przedstawia tradycje i zwyczaje swojej społeczności regionalnej.

VIII. Wspólnoty narodowe/etniczne i ojczyzna. Uczeń:

- 1) wyjaśnia, co oznacza być Polakiem lub członkiem innej wspólnoty narodowej/ etnicznej oraz co łączy człowieka z ojczyzną – Polską; przedstawia te więzi na własnym przykładzie;
- 2) wyjaśnia, czym obywatelstwo różni się od narodowości; przedstawia warunki nabycia obywatelstwa polskiego z mocy prawa i wymienia inne formy uznania za obywatela polskiego oraz nadania obywatelstwa polskiego; wymienia konstytucyjne obowiązki obywatela;
- 3) analizuje symbole Rzeczypospolitej Polskiej; wyjaśnia, czym powinna przejawiać się postawa patriotyczna młodego i dorosłego człowieka;
- 4) wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia – za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym;
- 5) uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/ etniczną, państwową/ obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom.

IX. Udział obywateli w życiu publicznym – społeczeństwo obywatelskie. Uczeń:

- 1) podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego;
- 2) przedstawia cele i formy działań organizacji pozarządowych aktywnych w społeczności lokalnej i regionie; wykazuje, że działalność tego typu prowadzi do realizacji różnorodnych potrzeb;
- 3) przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy;
- 4) przedstawia formy wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych, przykłady realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców finansowanych z budżetów obywatelskich oraz przedsięwzięć podejmowanych przez młodzieżowe rady gminy/ miasta;
- 5) uzasadnia potrzebę przestrzegania zasad etycznych w życiu publicznym; rozpoznaje przejawy ich łamania i podaje skutki takich działań.

X. Środki masowego przekazu. Uczeń:

- 1) przedstawia funkcje i rodzaje środków masowego przekazu; wyjaśnia znaczenie środków masowego przekazu dla wolności słowa;
- 2) znajduje w mediach wiadomości na wskazanym temacie; odróżnia informacje o faktach od komentarzy i opinii; wyjaśnia, na czym powinna polegać rzetelność dziennikarzy;
- 3) przedstawia funkcje reklamy i krytycznie analizuje wybrany przekaz reklamowy;
- 4) wskazuje cele kampanii społecznych; analizuje materiały z wybranej kampanii tego rodzaju;
- 5) wykazuje znaczenie opinii publicznej; znajduje w Internecie komunikaty z badań opinii publicznej oraz odczytuje i interpretuje proste wyniki takich badań.

XI. Demokracja w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń:

- 1) wymienia podstawowe cechy i funkcje państwa; wyjaśnia, czym zajmuje się władza państwowa;
- 2) wyjaśnia zasadę suwerenności narodu; przedstawia sprawy, które mogą być poddane pod referendum; wymienia referenda ogólnokrajowe, których wyniki były wiążące, oraz referenda lokalne we własnej społeczności, które były ważne;
- 3) wyjaśnia zasadę przedstawicielstwa (demokracji pośredniej); przedstawia zasady wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasady działania i najważniejsze kompetencje izb parlamentu;
- 4) wyjaśnia zasadę pluralizmu politycznego; wymienia partie polityczne, których przedstawiciele zasiadają w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej oraz w organach stanowiących samorządu terytorialnego; przedstawia cele działania partii politycznych oraz wykazuje, że konkurują one w życiu publicznym; znajduje informacje na temat działań wybranej partii (jej struktur regionalnych lub centralnych);
- 5) wyjaśnia zasadę republikańskiej formy rządu; przedstawia sposób wyboru i podstawowe kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej; znajduje informacje o życiorysie politycznym osób pełniących ten urząd, które wybrano w wyborach powszechnych, oraz o działaniach urzędującego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) wyjaśnia zasadę państwa prawa, w tym zasady niezależności sądów i niezawisłości sędziów; wyjaśnia podział na sądy powszechne i administracyjne oraz zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego; przedstawia, w jakich sprawach orzeka sąd rejonowy;
- 7) wyjaśnia zasadę konstytucjonalizmu; podaje szczególne cechy konstytucji; znajduje w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przepisy dotyczące wskazanej kwestii; podaje kompetencje Trybunału Konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) wyjaśnia zasadę trójpodziału władzy; objaśnia konieczność poparcia większości sejmowej dla Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej (bądź jej działań); przedstawia podstawowe kompetencje Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej; podaje imiona i nazwiska urzędujących prezesa i wiceprezesów Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej; wykazuje, że decyzje podejmowane w wybranym ministerstwie mają wpływ na życie jego rodziny.

XII. Sprawy międzynarodowe. Uczeń:

- 1) wymienia cele i przejawy działania Organizacji Narodów Zjednoczonych i Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego;
- 2) wymienia cele działania Unii Europejskiej; znajduje informacje o życiorysie politycznym Ojców Europy oraz obywateli polskich pełniących ważne funkcje w instytucjach unijnych;
- 3) przedstawia podstawowe korzyści związane z obecnością Polski w Unii Europejskiej dla pracowników i osób podróżujących; znajduje informacje o wykorzystaniu funduszy unijnych w swojej gminie lub swoim regionie;
- 4) przedstawia działalność Polski w Organizacji Narodów Zjednoczonych, Unii Europejskiej i Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego;
- 5) formułuje sądy w sprawach wybranych problemów społecznych współczesnego świata; rozważa propozycje działań w kierunku poprawy warunków życia innych ludzi na świecie.

Warunki i sposób realizacji

Nadrzędnemu celowi kształcenia w zakresie wiedzy o społeczeństwie – kształtowaniu postaw obywatelskich i prospołnotowych – sprzyjać ma nabywanie wiedzy i rozwijanie umiejętności dotyczących kolejnych kręgów środowiskowych, z którymi styka się uczeń: od rodziny i szkoły przez wspólnotę lokalną i regionalną, aż do wspólnoty narodowej, państwowej i międzynarodowej.

Kształcenie to ma umożliwić rozwój umiejętności refleksyjnej obserwacji otaczającej rzeczywistości społecznej, w tym życia publicznego. Konieczna jest taka realizacja treści nauczania, aby uczniowie rozumieli przydatność poszczególnych zagadnień w codziennym życiu człowieka – członka poszczególnych grup i wspólnot społecznych. Sprzyjać to ma rozwojowi umiejętności rozpoznawania i rozwiązywania prostych problemów 100 w życiu społecznym. Kształcenie to ma także prowadzić do ugruntowania postaw szacunku dla dziedzictwa narodowego i ogólnoswiatowego oraz ciekawości poznawczej, otwartości i tolerancji.

W nauczaniu wiedzy o społeczeństwie powinno się stwarzać sytuacje edukacyjne, w których uczeń stosuje poszczególne metody autoprezentacji, rozwiązywania konfliktów i problemów, współdecydowania – np. w realizacji wymagań szczegółowych określonych w dziale I pkt 2–6 czy dziale III pkt 2. Ma ono także uświadomić uczniom ich własne prawa i obowiązki. Treści nauczania sformułowano tak, aby uczeń miał świadomość wpływu obywateli na życie publiczne – przy czym poza formami konwencjonalnymi uwypuklono także te niekonwencjonalne. Sprzyjać ma to kreowaniu aktywnych postaw w życiu społecznym, ale i brania odpowiedzialności za własne wybory i czyny.

W celu rozwijania umiejętności komunikacji i współdziałania powinno się stosować różne metody pracy grupowej, w tym uczniowskie projekty edukacyjne (każdy uczeń powinien uczestniczyć w dwóch projektach – np. w realizacji wymagań szczegółowych określonych w dziale III pkt 4, dziale VI pkt 5 i dziale VII pkt 5). Należy także wykorzystywać różne formy dyskusji – np. w realizacji wymagań szczegółowych określonych w dziale VI 6 pkt 6, dziale VIII pkt 5, dziale IX pkt 5 i dziale XII pkt 5.

W kształceniu kompetencji pozyskiwania, gromadzenia, porządkowania, analizy i prezentacji informacji o życiu społecznym, w tym publicznym, powinna być wykorzystywana technologia informacyjno-komunikacyjna. Istotne jest korzystanie ze stron internetowych instytucji publicznych, w tym organów samorządowych, organów władzy publicznej, czy organizacji społecznych. Niezbędna jest również praca z różnymi typami przekazu (np. interaktywnymi).

W miarę możliwości ważne byłoby również pozyskiwanie informacji w toku wycieczki edukacyjnej (w tym wirtualnej, wykorzystując dedykowane aplikacje) do wybranych instytucji np. do urzędu gminy (miasta/dzielnicy). Można także – za zgodą rady pedagogicznej i rodziców – realizować niektóre treści nauczania poprzez lekcje organizowane we współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, instytucjami oferującymi usługi poradnictwa zawodowego oraz organizacjami pozarządowymi.

2. Program nauczania z wiedzy o społeczeństwie

Wiedza o społeczeństwie. Program nauczania dla szkoły podstawowej.
Autorzy: Elżbieta Dobrzycka, Krzysztof Makara.

3. Podręcznik do wiedzy o społeczeństwie obowiązujący w szkole

Podręcznik dla klasy 8

Wiedza o społeczeństwie

Autorzy: Elżbieta Dobrzycka, Krzysztof Makara

Numer dopuszczenia: 932/2018

wyd. OPERON

4. Narzędzia pomiaru osiągnięć uczniów

Pomiar osiągnięć ucznia odbywać się będzie za pomocą następujących narzędzi, do których należą:

1.Sprawdziany:

- obejmujące część treści działu programowego,
- obejmujące treści całego działu programowego;

2.Kartkówki- obejmujące do 3 jednostek tematycznych;

3.Prasówka-przygotowanie skrótu najważniejszych wydarzeń z całego tygodnia;

4.Odpowiedzi ustne;

5.Prace domowe;

6.Aktywność-ocenie podlega wkład ucznia w przebieg lekcji w formie:

-wypowiedzi ustne,

-praca w parach i praca w grupach,

-praca samodzielna(pisemna) na lekcji.

7. Praca długoterminowa (np. projektu indywidualnego lub grupowego, teczka tematyczna, portfolio, sprawozdania z przeczytanej książki, kontaktów społecznych, wydarzeń, referat, przygotowanie lekcji wraz z prezentacją, wystawa);

8. Uczestnictwo w konkursach szkolnych i pozaszkolnych o tematyce społecznej, politycznej lub gospodarczej;

9.Nieprzygotowanie ucznia do lekcji.

5. Obszary aktywności ucznia oceniane na lekcjach

Obszar oceniany	Co obejmuje ten obszar?	Jak to sprawdzić? – przykłady narzędzi
1. Wiedza	<ul style="list-style-type: none"> - przyswojenie wiadomości określonych standardami osiągnięć - rozumienie podstawowych pojęć - dostrzeganie relacji i związków przyczynowo - skutkowych między faktami i procesami - stosowanie zdobytych wiadomości do interpretacji aktualnych	<ul style="list-style-type: none"> - prace pisemne - testy, sprawdziany - wypowiedzi ustne (w tym merytoryczny wkład w dyskusje, debaty, symulacje) - interpretacja tekstu prasowego, prawnego (itp.) - teczki, projekty, wystawy

	wydarzeń ze sfery publicznej itp. - zbieranie, uogólnianie, porównywanie wiadomości i wyciąganie własnych wniosków	
2. Umiejętności kluczowe z punktu widzenia edukacji obywatelskiej	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie i wygłoszenie wystąpienia • udział w dyskusji publicznej • wyrażanie własnego zdania i formułowanie argumentów na jego rzecz w formie pisemnej i ustnej • słuchanie i branie pod uwagę opinii innych • zdobywanie informacji i korzystanie z nich • selekcjonowanie faktów i ich hierarchizacja • odróżnianie opinii od faktów • planowanie działania, podział zadań itp. • współpraca w zespole • rozwiązywanie problemów • załatwianie prostych spraw 	<ul style="list-style-type: none"> • dyskusje i debaty klasowe • symulacje i inscenizacje (np. kampania wyborcza) • poszukiwanie i analiza informacji na zadany temat • pisanie listów i petycji w sprawach publicznych •teczki, projekty, wystawy • działanie na rzecz szkoły lub społeczności lokalnej itp.
3. Uczestnictwo w zajęciach	<ul style="list-style-type: none"> • sumienność • systematyczność • aktywny udział w lekcji • współpraca z kolegami • wykonywanie poleceń nauczyciela • przestrzeganie reguł obowiązujących na lekcjach edukacji obywatelskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • stopień przygotowania do lekcji • odrabianie zadań domowych • poziom zaangażowania w pracę na lekcji, w tym np. udział w dyskusjach, zgłaszanie własnych pomysłów ćwiczeń tematów dyskusji • sposób komunikowania się i współpracy z kolegami w czasie prac zespołowych itp.
Aktywność pozalekcyjna (dodatkowa)	Dodatkowe prace wykonywane w czasie pozaszkolnym, dobrowolne działania na rzecz innych, udział w konkursach wiedzy o społeczeństwie itp.	

6. Sposoby wystawiania oceny śródrocznej i rocznej

L.p.	Oceniane elementy pracy ucznia	Waga
1.	Sprawdzian obejmujący treści całego działu programowego	4
	Sprawdzian obejmujący część treści działu programowego	3
2.	Kartkówka	2
3.	Prasówka	2
4.	Odpowiedź ustna	2
5.	Praca domowa	1
6.	Aktywność-wkład ucznia w przebieg lekcji	1
7.	Praca długoterminowa	2
8.	Konkursy	4
	-zewnętrzne	3
	- szkolne	3
9.	Projekt edukacyjny	4
10.	Nieprzygotowanie do lekcji	1
11.	Aktywność pozalekcyjna (dodatkowa)	2

Ocena śródroczna lub roczna jest liczona jako średnia ważona ocen bieżących.

Wagi poszczególnych narzędzi pomiaru osiągnięć uczniów podawane są uczniom na początku każdego roku szkolnego i znajdują się w *Statucie Szkoły* oraz w *Przedmiotowym systemie oceniania*.

- a) Jeśli uczeń nie przystąpił do sprawdzianu, to do sumy wag w mianowniku dodajemy wagę tego sprawdzianu zwiększając w ten sposób mianownik.
- b) Jeśli uczeń nie przystąpił do innej obowiązkowej formy aktywności, to nauczyciel może do sumy wag dodać wagę przyporządkowaną danej formie.
- c) Nauczyciel, po uprzednim poinformowaniu uczniów, może ocenić inne formy aktywności nadając im odpowiednią wagę.

7. Praca z uczniem o szczególnych potrzebach edukacyjnych

Nauczyciel po zapoznaniu się z zaleceniami zawartymi w opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz orzeczeniu (o potrzebie kształcenia specjalnego, o potrzebie indywidualnego nauczania) dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb ucznia tak by umożliwić mu osiągnięcie sukcesu edukacyjnego i rozwoju emocjonalnego oraz społecznego. Dostosowanie

wymagań obejmuje również uczniów, którzy nie posiadają opinii ani orzeczenia, jednak są objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole.

Odbywa się to poprzez:

- wydłużanie czasu sprawdzania wiedzy różnych form pisanych,
- stosowanie różnych zachęt, wyjaśnień, podpowiedzi,
- ćwiczenia w rozumieniu tekstów czytanych,
- ocenianie stopnia zrozumienia tekstu poprzez uzupełnianie kart pracy (tekst z lukami, zdania typu prawda czy fałsz, dokańczanie zdań),
- utrwalanie i powtarzanie materiału na początku i końcu lekcji,
- dostrzeganie nawet niewielkich postępów w nauce, wkładu pracy, zaangażowania w lekcję,
- zachęcanie do poprawy lub uzupełniania braków, zaległości na zajęciach dodatkowych,
- nieocenianie za poziom graficzny pisma czy błędy wynikające np. z dysleksji

8. Zestaw dokumentów obowiązujących nauczyciela wiedzy o społeczeństwie

- Statut Szkoły,
- Podstawa programowa kształcenia ogólnego z wiedzy o społeczeństwie,
- Przedmiotowe Zasady Oceniania z wiedzy o społeczeństwie,
- Program nauczania z wiedzy o społeczeństwie,
- Plan wynikowy wraz z wymaganiami na poszczególne oceny.

9. Sposoby gromadzenia informacji o osiągnięciach uczniów

Sprawdzone prace pisemne będą przechowywane przez nauczycieli uczących wiedzy o społeczeństwie do dnia 31 października następnego roku szkolnego. Statut Szkoły określa zasady wglądu rodzicom/opiekunom prawnym w sprawdzone i ocenione prace.

Uczniowie klas VIII przystępują do kontroli przyrostu wiedzy i umiejętności na początku września oraz w czerwcu. Test trwa 45 minut.

10. Sposoby uzasadniania ocen ustalonych przez nauczyciela

Każda ocena bieżąca jest jawna i wymaga uzasadnienia ustnego lub pisemnego przez nauczyciela, poprzez wskazanie tego co uczeń wykonał dobrze i co wymaga poprawy lub udoskonalenia.

Rodzic/ opiekun prawny ma prawo uzyskać uzasadnienie otrzymanej przez syna/córkę oceny podczas zebrania lub spotkania w terminie ustalonym z nauczycielem przedmiotu..

Zadania zawarte w sprawdzianach i kartkówkach sprawdzają wiedzę i umiejętności ze wszystkich poziomów wymagań. Nauczyciel zadaje pytania o różnym stopniu trudności według wymagań programowych z przedmiotu.

11. Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych

1. W okresie roku szkolnego uczeń może poprawić oceny bieżące. Nauczyciel na początku roku szkolnego wskazuje, które prace mogą być poprawiane. Każda z tych ocen może być poprawiona jednokrotnie. Do dziennika wpisywana jest ocena poprawiona. Na poprawę oceny przeznaczają się tydzień. W szczególnych przypadkach np. wskutek choroby lub pobytu w szpitalu uczeń nauczyciel w porozumieniu z uczniem ustala termin poprawy.
2. Uczeń ma prawo być nieprzygotowany do zajęć dwukrotnie w ciągu okresu. Fakt ten zgłasza nauczycielowi przed rozpoczęciem zajęć. Zgłoszenie nieprzygotowania nie zwalnia ucznia z udziału w sprawdzianie lub zapowiedzianej kartkówce.
3. W przypadku nieprzystąpienia ucznia do danej formy kontroli wiadomości nauczyciel ma prawo wymagać uzupełnienia zaległości. W porozumieniu z uczniem ustala termin uzupełnienia.

12. Czas trwania i forma egzaminów i sprawdzianu wiadomości i umiejętności

Egzamin klasyfikacyjny roczny

- a) Zestaw zadań uwzględnia treści i umiejętności ze wszystkich poziomów wymagań na poszczególne oceny w danym roku szkolnym.
- b) Egzamin trwa 60 minut i przeprowadzany jest w formie pisemnej i ustnej.
- c) Uczeń, któremu wyznaczono egzamin klasyfikacyjny z przyczyn usprawiedliwionych ma prawo wyboru jednego zestawu z trzech możliwych (drogą losowania). W przypadku wyznaczenia przez radę pedagogiczną uczniowi egzaminu klasyfikacyjnego z przyczyn nieusprawiedliwionych otrzymuje on wówczas jeden zestaw zadań.
- d) W ocenie z egzaminu klasyfikacyjnego uwzględnia następujące zakresy procentowe:

Zakresy	Stopień
96,00 – 100,00%	celujący
80,00 – 95,99%	bardzo dobry

64,00 – 79,99%	dobry
48,00 – 63,99%	dostateczny
32,00 – 47,99%	dopuszczający
0,00 – 31,99%	niedostateczny

Egzamin poprawkowy

- a) Zestaw zadań uwzględnia treści i umiejętności ze wszystkich poziomów wymagań na poszczególne oceny w danym roku szkolnym.
- b) Egzamin trwa 60 minut i przeprowadzany jest w formie pisemnej i ustnej.
- c) Uczeń otrzymuje jeden zestaw zadań.
- d) Ocena z egzaminu poprawkowego jest ustalana według takich samych zakresów procentowych jak w przypadku oceny z egzaminu klasyfikacyjnego.

Sprawdzian wiadomości i umiejętności

- a) Sprawdzian obejmuje materiał nauczania z całego roku szkolnego.
- b) Sprawdzian trwa 60 minut i przeprowadzany jest w formie pisemnej i ustnej.
- c) Uczeń otrzymuje jeden zestaw zadań, który zawiera wymagania edukacyjne na ocenę o stopień wyższą od uzyskanej.
- d) Warunkiem zdania egzaminu jest uzyskanie minimum 90% poprawnych odpowiedzi.

Uczniowie z orzeczeniami poradni psychologiczno – pedagogicznej otrzymują zadania egzaminacyjne, w których uwzględniono zalecenia poradni.

Na wniosek ucznia lub rodzica (opiekuna prawnego), dokumentacja z odpowiedniego egzaminu lub sprawdzianu zostanie udostępniona do wglądu.

13. Sposoby ewaluacji Przedmiotowych zasad oceniania z wiedzy o społeczeństwie

Przynajmniej raz w roku szkolnym nauczyciel w wybranej klasie dokona ewaluacji Przedmiotowych zasad oceniania z wiedzy o społeczeństwie, przy pomocy jednej z następujących metod:

- analizy wyników nauczania,
- analizy wypowiedzi rodziców i uczniów,
- ankiety.

Fakt przeprowadzenia tej czynności zostanie odnotowany w dzienniku lekcyjnym. Po analizie wyników z ewaluacji nauczyciele opracują wnioski i rekomendacje potrzebne do dalszej pracy celem podniesienia wyników kształcenia. Wyniki z testów (diagnoz) i egzaminów próbnych przedstawia się na klasyfikacyjnej Radzie Pedagogicznej.

